

DOI: <http://dx.doi.org/10.30747/bfgez.66.2016.09>

Dnia 27 VIII 2016 zmarła por. **Maria Żurawska** z d. Kwiatkowska, ps. Grażyna, żołnierz konspiracji inowrocławskiej.

Urodziła się 9 VIII 1922 r. w majątku Rumiejki Szlacheckie na terenie Wielkopolski w rodzinie Mieczysława i Wandy z d. Hauptmann. Ojciec był agronomelem pełniącym obowiązki administratora majątków ziemskich. Od 1929 r. rodzina zamieszkała w Inowrocławiu. Tam Maria w latach 1930–1939 uczyła się w szkołach prywatnych – Szkole Powszechnej im. M. Konopnickiej, a następnie Gimnazjum im. M. Konopnickiej, które ukończyła tzw. małą maturą. Po zdany egzaminie zamierzała konty-

nuować naukę w liceum pedagogicznym. W okresie nauki szkolnej aktywnie angażowała się w działalność Organizacji Harcerzek. W 1938 r. ukończyła kurs ratownictwa ogólnego i przeciwgazowego dla członków drużyn ratowniczych PCK. Podczas kampanii wrześniowej 1939 r. włączyła się do obrony cywilnej w tzw. Komitetach Blokowych jako sanitariuszka.

W czasie okupacji mieszkała nadal w Inowrocławiu z rodzicami i bratem Klemensem. Początkowo pracowała w fabryce kartonów, będącej własnością volksdeutscha, następnie jako kelnerka, później kreślarka techniczna w niemieckim urzędzie ziemskim w Inowrocławiu. W 1942 r. została wywieziona do obozu pracy w Poznaniu, stamtąd została skierowana przez niemiecki urząd pracy do *Deutsche Waffen und Munition Fabryk* (fabryka Cegielskiego) jako kreślarka techniczna. Pracowała tam do marca 1945 r. Od 1 XII 1939 r. do czasu wyjazdu do Poznania prowadziła tajne nauczanie z j. polskiego i historii w zakresie szkoły powszechnej. Przekazywała również wiadomości z nasłuchu radiowego prowadzonego w domu rodziców, mieszkających początkowo przy ul. Toruńskiej, później przy Farnej. W tajnym nauczaniu i kolportowaniu informacji z nasłuchu współdziałała z bratem Klemensem Kwiatkowskim, ps. Znicz, powiązanim początkowo z Polską Armią Powstania (PAP), a później AK. Do PZP (kryptonim AK) została wprowadzona i zaprzysiężona przez K. Kwiatkowskiego w 1941 r. Pełniła funkcję jego łączniczki i kurierki na linii Inowrocław-Poznań do czasu aresztowania Klemensa 30 X 1943 r. przez inowrocławskie gestapo (fala aresztowań trwających od października do listopada 1943 r. wśród PAP, Narodowej Organizacji Wojskowej, AK).

Po wojnie podjęła pracę nauczycielki w Szkole Podstawowej nr 2 w Kruszwicy. Po uzupełnieniu wykształcenia w zakresie szkoły średniej (dla pracujących), podjęła studia na Uniwersytecie w Poznaniu (Wydział Ekonomii Politycznej) i 27 VI 1950 obroniła pracę magisterską „Zagadnienia prawa międzynarodowego w powojennych konstytucjach państw europejskich”. Studiując, pracowała w Centralnym Biurze Konstruktoryjnym w Fabryce H. Cegielskiego w Poznaniu jako kreślarka. Po powrocie do Inowrocławia została zatrudniona w NBP w Inowrocławiu. Dnia 1 XI 1955 r. przeszła na rentę inwalidzką II grupy. W latach 1958–1961 pracowała w Szkole Podstawowej nr 1 w Inowrocławiu (katechetka) i Technikum Ekonomicznym w Inowrocławiu (Filia w Pakości, nauczanie księgo-

wości i ekonomiki przedsiębiorstw). Zdobyła także uprawnienia pilotów wycieczek zagranicznych. Od 1990 r. aktywnie działała w Światowym Związku Żołnierzy AK w środowisku inowrocławskich kombatanów. Współpracowała ze śp. gen. prof. dr hab. Elżbietą Zawacką. W 2001 r. Maria Żurawska uzyskała prawo do tytułu „Weteran Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”, a w 2014 r. została odznaczona złotym medalem „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej”; odznaczona m. in. Krzyżem Armii Krajowej i Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Spoczywa na cmentarzu Parafii pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Inowrocławiu.

Elżbieta Skerska

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

